

Constatări și recomandări ale Asociației Promo-LEX la finalul Efortului de Monitorizare a Alegerilor Parlamentare 2014

Asociația Promo-LEX a lansat la 29 ianuarie curent Raportul Final de Monitorizare a Alegerilor Parlamentare din

30 noiembrie 2014. Documentul a fost dezbătut în cadrul unei mese rotunde cu participarea reprezentanților instituțiilor relevante (CEC, Parlamentul Republicii Moldova, CCA, CNA etc.), societății civile, mass-media și a altor parteneri.

Raportul reflectă prestația principalilor actori electorali în perioada 15 septembrie – 09 decembrie 2014. Astfel, Asociația Promo-LEX a constatat că, administrația electorală și administrația publică au avut o prestație echilibrată iar majoritatea concurenților electorali au desfășurat activități de campanie diverse și de o manieră activă.

Cu toate acestea, activitatea unor concurenți electorali, a

autorităților din domeniu dar și lacunele din legislația electorală, inclusiv la capitolul finanțării campaniei electorale au determinat Efortul de Monitorizare să elaboreze un șir de recomandări menite să contribuie la îmbunătățirea proceselor electorale și sporirea încrederii cetățenilor în alegeri libere și corecte.

Astfel, Asociația Promo-LEX a formulat 42 de recomandări adresate autorităților publice, concurenților electorali și altor actori relevanți în vederea perfecționării cadrului legal și procedurilor electorale. Printre cele mai stringente recomandări sunt:

- Revizuirea mecanismului de stabilire a plafonului mijloacelor financiare pentru finanțarea campaniei electorale în vederea uniformizării acesteia;
- Implementarea unui soft care să permită verificarea datelor din procesele verbale potrivit formulelor de verificare stabilite de CEC, în vederea excluderii acuzațiilor de denaturare a rezultatelor votării;
- Eficientizarea mecanismului de control al finanțării campaniei electorale și instituirea unui mecanism unic și uniform de verificare/estimare a cheltuielilor nedeclarate;
- Analiza deficiențelor depistate la funcționarea registrului de Stat al Alegătorilor (conexiunea internet, probleme tehnice, calificarea operatorilor) și prevenirea situațiilor care ar pune în pericol implementarea acestuia;
- Interpretarea legală a noțiunilor și a termenilor din Codul Electoral cu privire la anunțarea datei alegerilor, startul campaniei electorale și a agitației electorale;
- Adoptarea în lectura a II (finală) a proiectului de lege privind finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale;
- Revizuirea și aprobarea unor sancțiuni graduale pentru

- abaterile electorale, precum și extinderea acestora cu precizările de rigoare a cazurilor în care este posibil de a refuza înregistrarea concurentului electoral sau de anulat înregistrarea unui concurent deja admis în cursă;
- Sancționarea disciplinară pe interior a membrilor și simpatizanților care au admis situații de evitare a raportării surselor financiare utilizate de concurentul electoral sau altor abateri electorale.

Vezi raportul [AICI](#).

Constatările și recomandările Efortului de Monitorizare a Alegerilor Parlamentare 2014 au fost posibile grație implicării a 2325 de observatori naționali. Recomandarile reies din constatările formulate în cele peste 4241 de rapoarte obținute de la observatorii Promo-LEX din teritoriu, inclusiv 2654 rapoarte de vizite comprehensive, 543 rapoarte de incidente și 1987 rapoarte întocmite în ziua alegerilor. Tendințele au fost totalizate și analizate de o echipă de analiști.

Asociația Promo-LEX a desfășurat de asemenea, Numărarea rapidă și Numărarea paralelă a voturilor (Quick Count și PVT). Raportul Final de Monitorizare a Alegerilor Parlamentare 2014 este elaborat în baza a patru rapoarte intermediare prezentate pe parcursul campaniei electorale, trei rapoarte din ziua scrutinului, un raport de totalizare a zilei alegerilor precum și un raport de monitorizare a finanțelor concurenților electorali.

Efortul de Monitorizare s-a încadrat în activitățile desfășurate de societatea civilă Efortul de Monitorizare a Alegerilor Parlamentare din 30 noiembrie 2014 a beneficiat de asistența tehnică din partea National Democratic Institute for International Affairs (NDI) și a fost susținută financiar de către Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare (USAID), National Endowment for Democracy (NED), Consiliul Europei precum și Fundația Stefan Batory din resursele oferite de

Fondul Solidaritate în cadrul Programului “Sprijin pentru Democrație” al Ministerului Afacerilor Externe al Republicii Polone. Opiniile exprimate în raport aparțin autorilor și nu reflectă neapărat punctul de vedere al finanțatorilor.

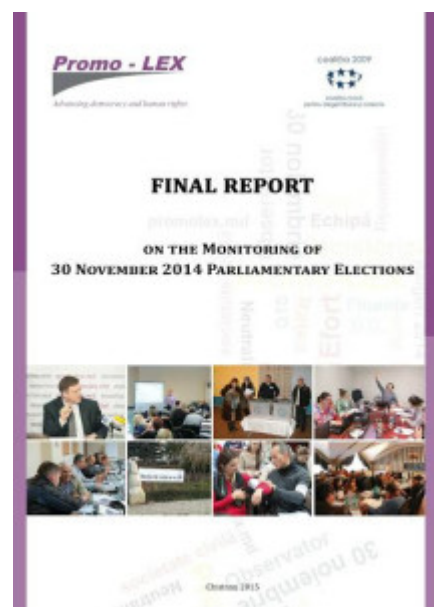
Pentru informații suplimentare vă rugăm să contactați:

Galina Sanduța, Ofițer de Presă Efort de Monitorizare Promo-LEX,

Telefon: 069 95 82 89, Email: galina.sanduta@promolex.md

RAPORT FINAL Monitorizarea Alegerilor Parlamentare din 30 noiembrie 2014

RAPORT **Finanțele** **concurenților electorali în** **cadrul campaniei electorale** **pentru Alegerile Parlamentare** **2014**

Asociația Promo-LEX: cel puțin 14 milioane de lei nu

au fost declarați în campania electorală

Asociația Promo-LEX a lansat [Raportul](#) privind monitorizarea finanțelor concurenților electorali în cadrul

campaniei electorale pentru Alegerile Parlamentare din 30 noiembrie 2014. Documentul cuprinde analiza veniturilor și a cheltuielilor declarate vs. nedeclarate de concurenții electorali în perioada 10 octombrie – 30 noiembrie 2014.

Pornind de la cadrul juridic existent cu privire la finanțarea campaniilor electorale, în baza analizei veniturilor și a cheltuielilor declarate ale concurenților electorali precum și a constatărilor/estimărilor observatorilor Promo-LEX cu privire la veniturile/cheltuielile declarate și nedeclarate ale concurenților electorali, Efortul de Monitorizare a scos în evidență un șir de nereguli majore:

- quantumul total estimativ al cheltuielilor neraportate a fost de cel puțin 14 916 866 lei (PDM – 9 592 846 lei, PLDM – 2 965 895 lei, PCRM – 703 917 lei, PL – 446 953 lei, PSRM – 411 636 lei, alții – 795 619 lei);
- Majoritatea cheltuielilor nedeclarate au fost efectuate pentru organizarea evenimentelor publice (74,82%);

- 2 concurenți electorali (PD și PLDM) au depășit cota de 5% pentru care riscau sancțiuni cu anularea înregistrării;
- cel puțin 6 concurenți electorali au efectuat cheltuieli pentru organizarea a 181 concerte, 7 discoteci, două evenimente de lansare în campanie și două concerte în afara țării. Au fost implicați cel puțin 91 artiști iar suma totală neraportată a fost de cel puțin 11 160 545 lei;
- 9 concurenți electorali au omis reflectarea unor cheltuieli de publicitate în sumă de cel puțin 728 200 lei;
- 10 concurenți electorali au suportat cheltuieli de transport iar estimările observatorilor Promo-LEX au aratat că, aceștia au parcurs cca. 114 718 km, cheltuielile suportate neraportate fiind de cel puțin 397 723 lei;
- 12 concurenți electorali au implicat în campania electorală cel puțin 379 angajați din reprezentanțele centrale și teritoriale ale partidelor. Suma estimată pentru retribuirea muncii acestora a fost de minim 1 014 622 lei;
- 10 concurenți electorali au implicat în activități de agitație electorală cel puțin 4 032 voluntari / agitatori;
- Estimările Promo-LEX arată că, doar pentru o zi de muncă a voluntarilor/agitatorilor concurenții electorali ar fi trebuit să achite 529 378 lei;
- cel puțin 4 concurenți electorali (PLDM, PSRM, PDM și PL) au efectuat activități de campanie în 6 țări. Cheltuielile neraportate de deplasare au fost de cel puțin 49 945 lei;
- potrivit constatărilor Promo-LEX, 15 concurenți electorali au avut 227 de sedii în toată țara. În urma analizei comparative cu datele din rapoartele financiare ale concurenți electorali vizați – quantumul minim real al cheltuielilor de locațiune neraportate a fost 592 209

lei;

- 15 concurenți electorali nu au raportat cel puțin 77 900 lei pentru servicii de întreținere a sediilor permanente;
- 26 concurenți electorali nu au raportat cel puțin 366 344 lei pentru servicii de comunicații.

În perioada campaniei electorale suma totală a veniturilor declarate de către concurenții electorali a fost de 116 721 720 lei. Comparativ cu campania electorală din 2010, veniturile concurenților electorali au crescut de 3,55 ori.

Potrivit concurenților electorali cheltuielile de campanie declarate au fost de 116 721 908 lei, din care:

- 90,5% au fost destinate publicității;
- 2,56% au fost pentru evenimente publice;
- 1,28% pentru transport,
- 1,01% pentru sedii;
- alte chetuieli s-au ridicat la 4,65%;
- doar un concurent electoral a raportat cheltuieli pentru recompensele voluntarilor;
- doar 4 concurenți electorali au raportat cheltuieli în ce privește retribuirea muncii angajaților.

Vezi raportul [aici](#).

Efortul de Monitorizare se încadrează în activitățile desfășurate de societatea civilă sub egida Coaliției Civice pentru Alegeri Libere și Corecte. Efortul de Monitorizare a Alegerilor Parlamentare din 30 noiembrie 2014 beneficiază de asistența tehnică din partea National Democratic Institute for International Affairs (NDI) și este susținut financiar de către Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID), National Endowment for Democracy (NED), Consiliul Europei precum și Fundația Stefan Batory din resursele oferite de Fondul Solidaritate în cadrul Programului "Sprijin pentru Democrație" al Ministerului Afacerilor Externe al Republicii

Polone.

Pentru informații suplimentare vă rugăm să contactați: Galina Sanduța, Ofițer de Presă Efort de Monitorizare Promo-LEX, GSM: 069 95 82 89, E-mail: galina.sanduta@promolex.md

---

Numărarea Paralelă a Voturilor și Numărarea Rapidă a voturilor efectuate de Promo-LEX confirmă rezultatele anunțate de CEC

Efortul de Monitorizare Promo-LEX a finalizat numărarea în Paralel a Voturilor efectuată după alegerile Parlamentare din 30 noiembrie 2014. Rezultatele Numărării în Paralel a Voturilor, excluzând diaspora, realizată de către Asociația Promo-LEX confirmă rezultatele Numărării Rapide Calitative pe care Promo-LEX le-a publicat la 1 decembrie 2014, dar și rezultatele preliminare anunțate de CEC.

Observatorii Promo-LEX au constatat că, în pofida duratei lungi a zilei alegerilor și condițiilor de muncă dificile în mai multe secții de votare, numărarea și totalizarea rezultatelor s-au desfășurat în conformitate cu reglementările elaborate de CEC. Marea majoritate a proceselor-verbale au fost completate fără abateri majore. Promo-LEX apreciază faptul că funcționarii din cadrul secțiilor de votare și consiliilor electorale de circumscripție au fost, în mare parte cooperanți și au demonstrat bună credință în exercitarea funcțiilor lor. Totuși, observatorilor Promo-LEX nu le-au fost

puse la dispoziție 6 procese verbale cu privire la numărarea voturilor.

Analiza statistică a rapoartelor observatorilor Promo-LEX relevă faptul că, în 99,6% din secțiile de votare (1970 sv) observatorii au avut acces liber în incinta acestora, în 99,29% din secțiile de votare (1964 sv) urnele de vot au fost sigilate corespunzător, în 2,12% din cazuri (42 sv) au fost constatate cazuri de influență asupra alegătorilor pentru a le determina alegerea iar în 91,49% din cazuri (1784 sv) doar un membru al BESV a prezentat buletinele de vot în timpul numărării. Alte detalii statistice relevante despre desfășurarea procesului electoral în ziua de 30 noiembrie 2014 pot fi accesate [aici](#).

Totuși, căderea aplicației din cadrul Registrului de Stat al Alegătorilor prin care se făcea înregistrarea alegătorilor care au participat la votare, cazurile de organizare a agitației electorale în preajma secțiilor de votare, transportarea organizată a alegătorilor, tentativele de corupere a alegătorilor au marcat negativ ziua scrutinului și au servit drept temei pentru lansarea de critici dure din partea unor concurenți electorali în adresa CEC și a organelor electorale. Alte detalii descriptive relevante despre desfășurarea procesului electoral în ziua de 30 noiembrie 2014 pot fi accesate [aici](#).

Pe de altă parte, Efortul de Monitorizare Promo-LEX reiterează sugestiile formulate anterior cu privire la necesitatea perfecționării procesului de totalizare a rezultatelor votării. În timpul examinării proceselor-verbale, Promo-LEX a depistat deficiențe minore în 245 din totalul proceselor-verbale din țară. Anumite procese verbale conțineau erori de calcul la mai mult decât o formulă de verificare din care considerent am efectuat analiza viciilor pentru fiecare formulă de verificare. Astfel, din totalul de 355 formule viciate în 245 procese verbale, 157 erori au fost admise pentru formula $i=c+j$, 87 pentru formula $d=f+h$, 69 erori pentru

formula $h=g_1+\dots+g_n$. În același timp, administrația electorală din țara noastră utilizează la nivel de comisii electorale de circumscripții un filtru suplimentar de verificare a corectitudinii întocmirii proceselor verbale. Aceste organe identifică lacunele în procesele verbale primare și determină organele electorale inferioare să corecteze acestea în corespundere cu procedurile din legislația electorală.

	$c \leq a+b$	$c \geq d$	$e=c-d$	$d=f+h$	$h=g_1+\dots+g_n$	$i=c+j$
PV corecte	1975	1971	1946	1891	1909	1821
PV viciate	3	7	32	87	69	157

Fiind comparate cu rezultatele preliminare anunțate de CEC aceste deficiențe în întocmirea proceselor verbale sunt de natură minoră, și exclud deplasarea sau influențarea rezultatelor pe țară. Rezultatele numărării paralele a voturilor efectuată de efortul de monitorizare Promo-LEX sunt prezentate [aici](#).

RAPORT E-DAY, Monitorizarea alegerilor parlamentare din 30 noiembrie 2014

**Promo - LEX prezintă
rezultatele Numărării Rapide**

Calitative a voturilor

Asociația Promo-LEX a efectuat Numărarea Rapidă Calitativă a voturilor în cadrul alegerilor parlamentare din 30 noiembrie 2014. Procedura a fost realizată în baza unui eșantion reprezentativ, care a inclus 700 de secții de votare amplasate pe teritoriul Republicii Moldova (cu excepția secțiilor de votare de peste hotarele țării), din totalul de 1987 de secții de votare deschise.

Eșantionul statistic reprezentativ pentru întreaga țară cu marja de eroare de maxim 3%. Cu luarea în considerație a marjei de eroare rezultatele votării pot fi analizate și suprapuse ca fiind o imagine pentru întreaga țară.

Conform rezultatelor Numărării Rapide Calitative, **voturile în țară** se împart astfel:

Rezultate/Concurenți electorali	%	%+ME95	%-ME95	%+ME99	%-ME99
PDM	16.241%	17.414%	15.067%	17.783%	14.698%
PLDM	20.121%	21.294%	18.947%	21.663%	18.578%
PCR	4.956%	6.130%	3.783%	6.499%	3.414%
PSRM	20.369%	21.543%	19.196%	21.912%	18.827%
PCRM	17.923%	19.096%	16.749%	19.465%	16.380%
PL	9.573%	10.747%	8.400%	11.116%	8.031%
Alții	10.937%	12.110%	9.763%	12.479%	9.394%

În urma Numărării Rapide Calitative, potrivit calculelor Efortului de Monitorizare Promo-LEX, în viitorul Parlament am avea următoarea distribuire a **mandatelor**:

Concurent electoral	Obținute direct	Redistribuire	Total mandate obținute
PDM	16	3	19

PLDM	20	4	24
PSRM	20	4	24
PCR	18	3	21
PL	10	3	13
	84	17	101

Marja maximă de eroare pentru rezultatele acestui eșantion este de maxim 1,2% aplicabilă pentru concurentul electoral PCR. Marja se calculează pentru fiecare concurent în parte dar este în descreștere comparativ cu marja anunțată mai sus pentru PCR. La calcularea marjei de eroare au fost luate în considerație absența informațiilor de la 7 secții de votare, precum și faptul că în eșantion există un număr de 151 procese verbale cu erori tehnice și logice de calcul matematic prevăzute în formulele de verificare elaborate potrivit reglementărilor elaborate de CEC.

Numărarea Rapidă Calitativă este o procedură statistică de evaluare a calității desfășurării votării și prognozarea rezultatelor finale ale scrutinului, cu o precizie maximă. Numărarea Rapidă Calitativă analizează atât comportamentul secțiilor de votare cât și prezice opțiunile de vot a alegătorilor.

Efortul de Monitorizare se încadrează în activitățile desfășurate de societatea civilă sub egida Coaliției Civice pentru Alegeri Libere și Corecte.

Efortul de Monitorizare a Alegerilor Parlamentare din 30 noiembrie 2014 beneficiază de asistența tehnică din partea National Democratic Institute for International Affairs (NDI) și este susținut financiar de către Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare (USAID), National Endowment for Democracy (NED), Consiliul Europei precum și Fundația Stefan Batory din resursele oferite de Fondul Solidaritate în cadrul Programului "Sprijin pentru Democrație" al Ministerului Afacerilor Externe al Republicii Polone.

creat rînd în afara secției.

Buletine de vot și fotografierea acestora

La SV nr. 128 Centru (Chișinău) o persoană cu dizabilități de vedere nu a putut vota. La SV nr. 8 și SV nr. 18 (Leova) au fost transmise cu 300 și respectiv 200 buletine de vot mai mult. La SV nr. 42 Leușeni (Hîncești) nu a fost aplicată ștampila "Retras" în dreptul concurentul electoral exclus din cursă.

SV nr. 36 Sadova (Călărași), SV nr. 26 Mincenii de Sus (Rezina) și SV nr. 299 din Stăuceni (Chișinău) mai multe persoane și-au fotografiat buletinul de vot.

Neaplicarea ștampilei "Alegeri 30.11.2014"

În SV nr.30 Crasnoarmeiscoe (Hîncești) o persoană a refuzat să i se aplice ștampila "Alegeri 30.11.2014" dar totuși i s-a permis să voteze.

Votarea cu documente necorespunzătoare

În cel puțin 5 SV din Florești, 2 SV din Briceni, o SV din Rezina, SV nr. 39 Tribisauti (Briceni), SV nr.13 Bulboaca alegătorilor li s-a permis să voteze în baza pașaportelor.

La SV nr.10 Cinișeuți (Rezina) 4 persoane au votat fără fișă de însoțire.

Transportarea alegătorilor

În SV nr. 29 Păulești (Călărași), consilierul local C.I. a adus 3 persoane cu mașina proprie la secția de votare. SV nr. 7 Ciorna (Rezina), cetățeanul M.G. cu automobilul Opel RZ AG 663 în intervalul orei 10:00 și 11:00 a adus minim de 2 ori câte 4 persoane.

SV nr. 26 Mileștii Mici (Ialoveni), proprietarul automobilul Dacia Logan KVL162 a fost observat de 5-6 ori aducând câte 3-4 persoane la secția de votare. La SV nr. 29 Nimoreni și SV nr. 24 Malcoci (ambele din Ialoveni) un microbuz cu numere de înmatriculare IL BK 343 a fost observat aducând cetățeni la

secțiunile de votare.

La SV nr. 14 Buțeni (Hîncești) 3 automobile au adus persoane la secția de votare. Iar la SV nr. 44 Tănătarii Noi (Căușeni) mașina (BMW RMA027) a fost prezentă la fiecare 2 ore în apropierea SV.

Agitație electorală

Observatorii Promo-LEX au raportat mai multe cazuri de agitație electorală la SV nr. 38 Grozasca (Ungheni), SV nr. 49 Văsieni (Ialoveni), SV nr. 2 Drochia, SV nr. 292 din Cruzești, SV nr. 5 Strășeni, SV 18 Cîșla (Cantemir) și la SV nr. 13 Albina (Cimișlia).

Coruperea alegătorilor

În SV nr. 22 Lipcenii un membru de partid i-a cumpărat cetățeanului N.T. diferite produse alimentare îndemnându-l să voteze pentru un anumit concurent electoral. La SV nr. 40 Țareuca (Rezina) șeful întreprinderii Rezina Gaz, la aproximativ 60 m de SV servea persoanele care mergeau la vot cu alcool.

Incidente

La SV nr. 67 Sinești (Ungheni) observatorii unor concurenți electorali au făcut gălăgie, au aruncat buletinele de vot pe jos, a fost necesară intervenția poliției. SV nr. 231 Chișinău un alegător a rupt buletinul de vot și l-a aruncat rupt în urna de vot.

SV nr. 111 Buiucani (Chișinău) un alegător la ridicarea buletinului de vot s-a pornit spre ușa de ieșire în fugă. Membrii BESV au reușit să-l oprească. La SV nr. 231 Chișinău o doamnă a dorit să voteze cu pașaportul sovietic din motiv că nu i s-a permis, a făcut scandal iar ca urmare a fost chemată poliția.

Împiedicarea exercitării dreptului la vot al studenților

La SV nr. 54 Chișinău unui grup de 5 studenți nu li s-a permis să voteze chiar dacă au prezentat carnetul de student și

buletinul de identitate.

Rămânerea persoanelor în incinta SV

În SV nr. 3 Căușeni între orele 15:30-16:20 a fost prezent un activist al unui concurent electoral.

SV nr. 11 Bozieni, reprezentantul unui concurent electoral timp de 3 ore a intrat și a ieșit din SV, discutând cu alegătorii. Acesta nu a reacționat la sesizările repetate ale președintelui BESV, care a fost nevoit să sesizeze poliția iar ulterior agitatorul a fost scos din SV.

Anularea buletinelor de vot

La 29 noiembrie 2014, cotrar prevederilor legale, BESV nr. 115 (mun. Chișinău) a anulat circa 1300 de buletine de vot, în dreptul concurentului electoral exclus din cursă fiind aplicată ștampila „anulat” în loc de „retras”. Această problemă a fost depistată în ziua alegerilor iar BESV a primit indicații de la CEC să elibereze certificate cu drept de vot alegătorilor pentru a vota în altă secție.

La SV nr. 42 Leușeni (Hîncești) nu a fost aplicată ștampila "Retras" în dreptul concurentului electoral exclus din cursă. La SV nr.11 Cotiujenii Mari (Șoldănești), o persoană care a votat și-a fotografiat buletinul de vot, a fost observat, iar prin decizia biroului i s-a întocmit un proces verbal de retragere a buletinului.

Regiunea transnistreană

În jurul orei 14:20, la postul vamal din Varnița, membrii Biroului Electoral al SV nr. 42 care se deplasau spre Bender cu urna mobilă, au fost întorși înapoi de către miliția locală.

Asigurarea securității procesului de votare de către președintele BESV

În apropierea SV nr. 26 Micăuți (Strășeni) s-au făcut frigărui, unii alegători au fost serviți cu alcool.

În SV nr. 13 Bulboaca (Briceni) aproximativ 10 persoane neavând domiciliul și nici reședință în localitate, cu buletinul și în baza unei cereri în scris pe foaie A4 au votat la secția respectivă.

Listele electorale

La SV nr. 3, nr. 5, nr. 8 (Leova) aproximativ 70 de persoane nu au fost înscrise în liste, însă au fost identificate în listele alegătorilor persoane decedate.

Prestația observatorilor

La SV nr. 5 Taraclia, observatorul unui concurent electoral (E.B.) i-a arătat unui alegător unde să aplice ștampila.

Efortul de Monitorizare se încadrează în activitățile desfășurate de societatea civilă sub egida Coaliției Civice pentru Alegeri Libere și Corecte.

Efortul de Monitorizare a Alegerilor Parlamentare din 30 noiembrie 2014 beneficiază de asistența tehnică din partea National Democratic Institute for International Affairs (NDI) și este susținut financiar de către Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare (USAID), National Endowment for Democracy (NED), Consiliul Europei precum și Fundația Stefan Batory din resursele oferite de Fondul Solidaritate în cadrul Programului "Sprijin pentru Democrație" al Ministerului Afacerilor Externe al Republicii Polone.

Pentru informații suplimentare vă rugăm să contactați:

Galina Sanduța, Ofițer de Presă Efort de Monitorizare Promo-LEX

Telefon: 069 95 82 89, Email: galina.sanduta@promolex.md

Promo-LEX: Primele ore ale votării marcate de căderea Registrului de Stat al Alegătorilor

Potrivit primelor constatări ale observatorilor Promo-LEX, până la ora **10:00** majoritatea secțiilor de votare au fost deschise conform rigorilor legale. Totuși, cu o întârziere **depână la 55 minute** au fost deschise SV nr. 31 Pelinia (Drochia) din cauza lipsei de curent electric și SV nr. 5/9 Bașcalia (Basarabeasca), din cauza că membrii biroului nu au întocmit procesul verbal la deschidere.

SV nr. 42 Varnița, SV nr. 9 (Basarabeasca), SV nr. 42 Anenii Noi și SV nr. 6 Băneștii Noi (Telenești) și-au început activitatea cu o întârziere de **până la 20 minute** din cauza deficiențelor de funcționare a Registrului de Stat al Alegătorilor.

De asemenea, au avut loc întârzieri la deschiderea SV nr. 147 (mun. Chișinău), SV nr. 60, Cărpineanca (Ialoveni), SV nr. 260 (Strășeni) și SV nr. 36 Valea Trestieni (Nisporeni) din cauza că nu a fost aplicată din timp ștampila *retras* în buletinele de vot în dreptul concurentului retras din cursa electorală, iar în SV nr. 6 (Florești) din cauza că membrii BESV nu au putut sigila urna.

Cu o întârziere de **până la 10 minute** au fost deschise SV nr.1 Strășeni (din motiv că s-a rupt sigiliul) și SV nr.16 Strășeni, SV nr. 58 Sarata Galbenă (Hîncești), SV nr. 19 Cărpineni (Hîncești), SV nr. 91 (Strășeni), SV nr. 275 (Strășeni), SV nr.50 Chișinău, și SV nr. 20 Ciorești (Nisporeni) din cauza că a fost necesară schimbarea calculatoarelor.

Întârzieri **de la 2 la 8 minute** au fost depistate în SV nr. 291, Făurești, SV nr.19 Ciorești (Nisporeni), SV nr. 251 (Strășeni), SV nr. 43, (mun. Chișinău) și SV nr. 86 (Strășeni). SV nr. 256 (mun. Chișinău) a fost **deschisă prematur** la ora 06:55.

La deschiderea SV nr. 155 Chișinău în urna de vot nu a fost aruncat procesul verbal de pregătire a SV pentru alegeri. Totodată, menționăm că de la primele ore au fost depistate **deficiențe privind funcționarea Registrului de stat a Alegătorilor** în următoarele secții de votare:

SV 46 Tocuz (Căușeni), SV nr 5 (Ialoveni), SV nr. 23, nr. 56, nr. 44, nr. 9, nr. 25 (Bălți), SV nr. 55 Valea Rusului (Fălești), SV nr. 13, nr. 43, nr. 151, nr. 135, nr. 119, nr. 115, nr. 256, nr. 141 (Chișinău), SV nr. 5 (Ialoveni), SV nr. 4 (Criuleni), SV nr. 29 Naslavcea (Ocnița), SV nr. 27 Ialpuș (Cimișlia), SV nr. 14 și nr. 15 Sadaclia (Basarabeasca).

Totodată, în SV nr. 36 Mileștii Noi (Ialoveni) 10 persoane nu se regăsesc în Registrului de stat a Alegătorilor, deși sunt incluse în listele de bază a alegătorilor.

Amenajarea SV

Observatorii Promo-LEX au constatat în 2 localități SV nr. 13 Sloveanca și SV nr.37 Dobrogea Veche din Sîngerei SV au fost slab iluminate. Lipsa curentului electric s-a depistat la SV nr.31 Pelenia (Drochia) până la ora 07⁰⁰.

SV nr. 49 Valea Rădoaiei (Florești) nu a fost dotată cu safeu, iar documentația electorală a secției a fost păstrată în SV nr. 38 Iliciovaca (Florești). Lipsa agentului termic s-a depistat în SV nr.9 din r.Rîșcani și în SV nr.11 din Drochia.

Sigilarea urnelor

La SV nr. 9 (Basarabeasca), urna mobilă a crăpat, fiind ulterior lipită cu lipici la indicațiile CECE. La SV nr. 1 (Strășeni) și SV nr. 7 Alexandreni (Sîngerei) s-a rupt

sigiliul. Probleme cu sigilarea urnei de vot (din cauză că nu încăpea sigiliul), s-a depistat și la SV nr. 291 Făurești, SV nr. 147, nr. 53 (ambele Chișinău) și SV 6 (Florești). La BESV 147 Chișinău, urna mobilă a fost sigilată cu surguci. SV nr.22 Gradiște (Cimișlia) a fost dotată cu un număr mai mic de sigilii, din 4 sigilii pentru o urnă s-a oferit 3, respectiv urna s-a sigilat cu 3. În SV nr. 147, nr. 134, nr. 154 (Chișinău) s-a rupt sigiliul ulterior fiind înlocuite.

Buletinele de vot

Conform informației prezentate de observatorii Promo-LEX, la CECE nr.5 Basarabeasca, au fost eliberate buletine de vot mai multe decât sunt alegători pe listele electorale la BESV nr.7 cu 249 buletine.

Eliberarea certificatelor de vot

Pentru CECE 14, Drochia au fost eliberate 600 Certificate cu drept de vot, care au fost repartizate la toate SV.

La BESV nr. 8 (Antoneuca), BESV nr. 33 (Pervomaiscoe), BESV nr. 20 (Hăsnășenii Noi), BESV nr. 43 și nr.43 (Șuri) nu au fost suficiente certificate pentru alegători. Nu au fost suficiente Certificat cu drept de vot la SV nr. 8 din Soroca.

Înregistrarea observatorilor

Au fost probleme cu înregistrarea observatorilor OTS la BESV satul Mihăileni și satul Groznița (ambele Briceni) și nr.47 din Drochia.

Suplimentar găsiți în documentul anexat „[Date statistice – ora 10:00](#)” cantitative privind desfășurarea procesului de votare.

Efortul de Monitorizare se încadrează în activitățile desfășurate de societatea civilă sub egida Coaliției Civice pentru Alegeri Libere și Corecte.

Efortul de Monitorizare a Alegerilor Parlamentare din 30 noiembrie 2014 beneficiază de asistența tehnică din partea National Democratic Institute for International Affairs (NDI)

și este susținut financiar de către Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare (USAID), National Endowment for Democracy (NED), Consiliul Europei precum și Fundația Stefan Batory din resursele oferite de Fondul Solidaritate în cadrul Programului "Sprijin pentru Democrație" al Ministerului Afacerilor Externe al Republicii Polone.

Pentru informații suplimentare vă rugăm să contactați:

Galina Sanduța, Ofițer de Presă Efort de Monitorizare Promo-LEX

Telefon: 069 95 82 89, Email: galina.sanduta@promolex.md

DOC – [Grafice](#)

Promo-LEX: Neregulile curg în secțiile de votare

Potrivit observatorilor Promo-LEX până la ora 15:00 au fost constatate următoarele nereguli:

Deschiderea secțiilor de votare

La deschiderea SV nr. 32 Mihăileni (Briceni) au fost prezenți doar 2 membri ai BESV iar la SV nr. 155 Chișinău procesul verbal de deschidere a SV a fost completat și aruncat în urna de vot la orele 08¹⁵.

Amenajarea SV

În mai multe secții de votare au fost constatate deficiențe privind amenajare și dotarea SV: nefuncționarea telefoniei fixe și GSM (SV nr.14 Călărași), lipsa agentului termic (SV 40 Sălcuța, Căușeni), lipsa curentului electric în SV nr. 48

Nicolaeva, Florești (începînd cu ora 10.00) și SV nr. 7 Holercani, SV nr. 8 Mărcăuți, SV nr. 9 Molovata, SV nr. 11 Oxentea (Dubăsari) în intervalul de timp 10:45 – 12:40.

Lipsa conexiunii la Registu de Stat al Alegătorilor a fost depistată în 34 SV, fapt care a creat rînduri iar unii alegători s-au indignat și au refuzat să voteze: SV nr. 4 și nr. 32 Colibași, nr. 54 Pelinei (toate Cahul), SV nr. 7 Balatino (Glodeni), SV nr. 10 Cotiujenii Mari, SV nr. 2 (ambele Șoldănești), SV nr. 7 Strășeni, SV nr. 76, nr. 86, nr. 227, nr. 103, nr. 291, nr. 217, nr. 216, nr. 205, nr. 167, nr. 177, nr. 158, nr. 185, nr. 171, nr. 164, nr. 162, nr. 274, nr. 172, nr. 272, nr. 300 (toate Chișinău), SV nr. 60 Tăura Nouă, SV nr. 23 Nicolaeva (ambele Sîngerei), SV nr. 12 Nisporeni, SV nr. 48 Nicolaeva (Florești), SV nr. 48 Nicolaeva Floresti, SV nr. 1 și nr. 11 (Drochia), Hăsnășenii Mari SV nr. 19 (Drochia), SV CECE Basarabeasca, CECE Edineț, CECE Fălești, SV nr. 63 Zârnești, SV nr. 6 Camenca (Glodeni), SV nr 63 Secărenii Noi, SV nr. 62 Secăreni, SV nr. 64 Cornești, SV nr. 44 Mereșeni (toate Hîncești), SV nr. 92 (Chișinău), SV nr. 1 Dondușeni, SV nr. 254 Codru (Chișinău). SV nr. 264, SV nr. 94 Durlești (Chișinău), SV nr. 217, SV nr. 219, SV nr. 227, SV nr. 231, SV nr. 20,8 SV nr. 212 și SV nr. 234 (Chișinău). La SV nr. 40 din Rezina unde voteaza alegătorii din Râbnița s-a format rînd de cca. 40 persoane.

Nereguli au fost depistate la SV nr. 103 (Chișinău) unde membrii BESV au avut probleme cu sigilarea urnei mobile (aceasta a rămas nesigilată), SV nr. 86 (Chișinău) la sigilarea urnei de bază s-a rupt sigiliul, SV nr.111 (Chișinău) s-a sigilat o singură urnă, SV nr. 1 Cahul urna de vot este spartă într-un colț și lipsește un sigiliu, SV nr. 81 și SV nr. 3 Orhei urna mobilă a fost încleiat cu hîrtiuțe la fiecare colț și au aplicată ștampile.

La SV nr. 25 Halahora de Sus (Briceni) cabinele de vot sunt aranjate necorespunzător și se poate observa opțiunea de vot a alegătorului.

La SV nr. 62 Zîrnești (Cahul) a fost dotată doar cu o urnă de votare staționară și una mobilă. Urna staționară ora 14⁰⁰ era deja plină.

Listele electorale

SV nr. 4 Drochia 99 persoane nu s-au regăsit în lista de bază și au fost înregistrați în lista suplimentară. La SV nr. 3 Leova 30 persoane nu s-au regăsit în liste, acestora fiindu-le propus să fie înregistrați pe liste suplimentare însă au refuzat. SV 59 Sănătăuca (Florești) s-au terminat cele 150 de câmpuri pentru introducerea alegătorilor, fiind aduse listele suplimentare din satul Bursuc.

La SV nr. 72 (Chișinău) datele personale ale unui alegător au fost înscrise cu erori.

Buletine de vot

SV nr. 18 Bisericieni (Glodeni) au primit buletine de vot doar pentru 110 persoane, pe listele de baza fiind 118 alegători. În SV nr. 85 Chișinău, BESV nu a aplicat ștampila „retras” în dreptul concurentului electoral retras din cursă.

Neaplicarea ștampilei "alegeri 30.11.2014" pe buletinul de identitate.

La SV nr. 72 (Chișinău) – o persoană a votat fără a se aplica ștampilă, SV nr.72 Buiucani din Chișinău – 3 alegători, la SV nr. 72 (Chișinău) – 2 alegători.

Votarea la domiciliu

La SV nr. 85 (Chișinău), în ziua votării a fost acceptată înregistrarea votării la domiciliu în lipsa certificatului medical, cererea privind votarea la domiciliu fiind înregistrată cu dată anterioară.

Încălcarea principiului votului secret

La SV nr. 264 din Durlăști (Chișinău) a fost constatat un caz

de încălcare a principiului de vot secret. O persoană de vârstă a treia cu dizabilități de vedere a fost întrebat de către președintele BESV cu cine ar dori acesta să voteze iar ulterior, după ce a alegătorul a anunțat public opțiunea sa electorală, președintele i-a permis fiicei alegătorului să aplice ștampila Votat în locul acestuia.

Incidente

La SV nr. 23 Dușmani, Glodeni un alegător a constatat că altcineva votase deja în locul său, ulterior fiind chemată poliția.

Fotografierea buletinelor de vot și anularea acestora

La SV nr. 12 Albina (Cimislia) un alegător și-a fotografiat buletinul de vot pe care l-a aruncat în urnă, chiar dacă membrii BESV i-au făcut observație. În SV nr. 14 Bălți, o persoană și-a fotografiat buletinul de vot fapt pentru care a fost reținut de poliție. De asemenea, la SV nr. 3, Criuleni, BESV a anulat buletinul de vot al unui alegător care și-a fotografiat opțiunea electorală, iar ulterior acesta a votat în mod repetat. Un caz similar a avut loc la SV nr. 222 Chișinău, sectorul Rîșcani unde trei persoane și-au fotografiat votul iar la două din acestea li s-au anulat votul fără a vota în mod repetat.

Votarea cu documente necorespunzătoare

Mai multe persoane au votat cu pașaport străin: SV nr. 62 Ștefănești (Florești) – o persoană, SV 13 Bulboaca (Briceni) – o persoană, SV nr. 72 Buiucani (Chișinău) – o persoană, SV nr. 2 Ștefănești și SV nr. 2 Mărculești (Florești) – 4 persoane, SV nr. 13 Bulboaca (Briceni) – o persoană. La SV nr. 72 Buiucani din Chișinău un alegător a votat fără a-i fi verificată fișa de însoțire a buletinului de identitate.

Transportarea alegătorilor

Observatorii Promo-LEX au constatat 4 cazuri de transportare a alegătorilor:

La SV nr. 7 Rezina, mașina Opel cu numărul RZ AG 655 a adus de 2 ori câte 4 alegători. Șoferul automobilului este soțul președintelui raionului. SV nr.45 Troițcoie (Cimișlia) o persoană aduce alegători cu mașina CIY 931 Nisan oameni la votare.

SV nr. 41 Varnița (Anenii Noi), 50-60 alegatori au fost aduși cu 3 autocare și o rutieră.

La SV nr. 3 Strășeni, un autocar (model scania C GE 240) a adus cca 26 persoane cu certificate pentru drept de vot din Cimișlia și Hîncești. Alte 3 automobile (mercedez vito galben, ford tranzit galben, BMW 525 culoare neagră) au adus cel puțin 33 de persoane.

La SV nr. 42 din Rezina au fost aduși la votare din Râbnița aproximativ 40 de persoane cu două autobuze (P 499 A și P 335 BC). La SV nr. 29 Peciște (Rezina) dl M.S. a adus alegători la secția de votare de minim de 3 ori cu automobilul Reno Megan (RZ AG 685).

Agitație electorală

La SV 26 Hîrtop secretara primăriei V.A. a făcut agitație în favoarea unui concurent electoral. La SV nr. 15 Dereneu (Călărași) N.F. a îndemnat un alegător să voteze pentru un concurent electoral. În SV nr. 3 Strășeni, observatorul unui concurent electoral a făcut agitație în favoarea concurentului pe care îl reprezintă. Alte 5 cazuri de agitație electorală au fost constatate în următoarele secții de votare: SV nr. 21 Ialoveni, SV nr.54 Peresecina Orhei, SV nr. 44 Tănătarii Noi, (Căușeni), SV 284 Bubuieci (Chișinău) și SV nr. 7 Căușeni.

Regiunea transnistreană

La postul de miliție din satul Corjova sunt înregistrate și verificate toate automobilele care trec spre Cocieri și spre secția de votare.

Contestații/Sesizări

Observatorii Primo-LEX au înregistrat primele

contestații/sesizări depuse de către concurenții electorali și/s-au reprezentanții acestora: SV nr. 51 Onesti (Edineț) și în SV nr. 238 (Chișinău).

Intimidarea observatorilor

Au fost depistate două cazuri de intimidare a observatorilor la SV 21(Ialoveni) și SV nr. 48 Nicolaevca.

Suplimentar găsiți în documentul anexat „[Date statistice – ora 15:00](#)” cantitative privind desfășurarea procesului de votare.

Efortul de monitorizare se încadrează în activitățile desfășurate de societatea civilă sub egida Coaliției Civice pentru Alegeri Libere și Corecte.

Efortul de Monitorizare a Alegerilor Parlamentare din 30 noiembrie 2014 beneficiază de asistența tehnică din partea National Democratic Institute for International Affairs (NDI) și este susținut financiar de către Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare (USAID), National Endowment for Democracy (NED), Consiliul Europei precum și Fundația Stefan Batory din resursele oferite de Fondul Solidaritate în cadrul Programului “Sprijin pentru Democrație” al Ministerului Afacerilor Externe al Republicii Polone.

Pentru informații suplimentare vă rugăm să contactați:

Galina Sanduța, Ofițer de Presă Efort de Monitorizare Promo-LEX

Telefon: 069 95 82 89, Email: galina.sanduta@promolex.md